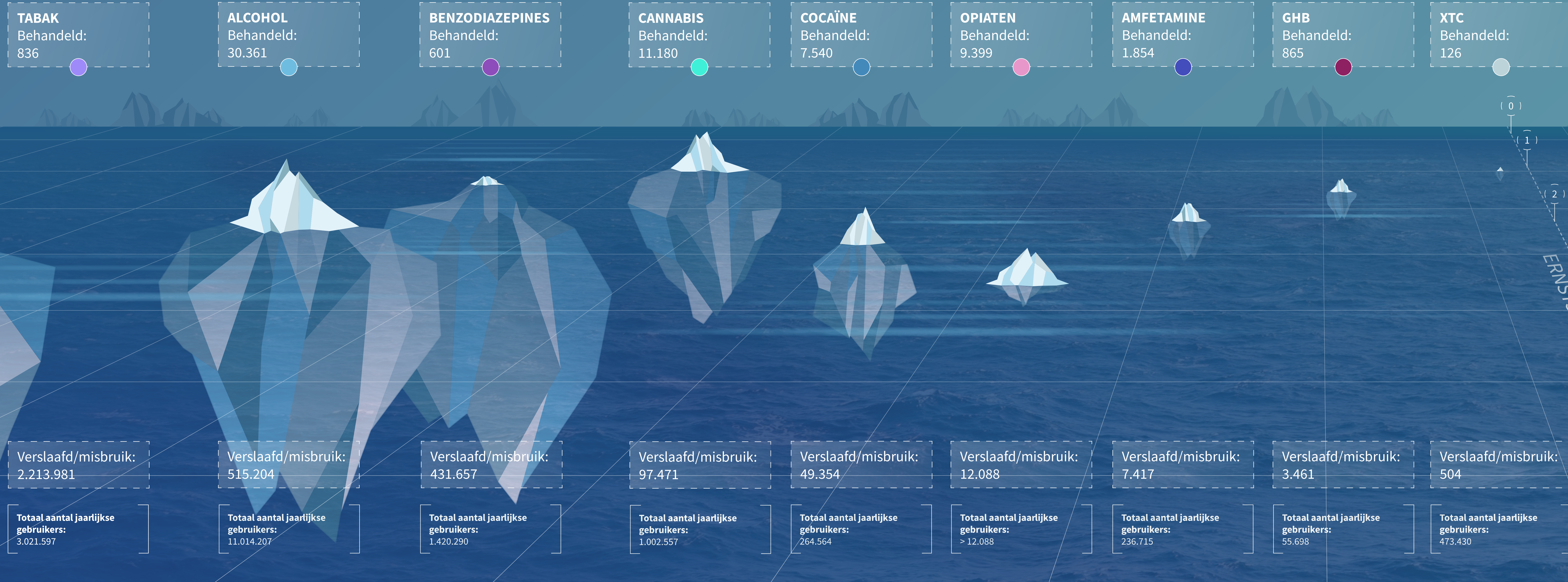

FACTSHEET MIDDELENGEBRUIK in Nederland 18+

BEHANDELD NIET BEHANDELD

GEBRUIKERS

In de gezondheidsenquête van het CBS is nagevraagd of de deelnemer het afgelopen jaar een middel gebruikt heeft. De percentages van deze gebruikers zijn gecombineerd met de bevolkingsaantallen en hebben betrekking op Nederlanders van 18 jaar en ouder in 2019¹²³.

Het aantal opiatengebruikers is moeilijk vast te stellen in een gezondheidsenquête. Het aantal gebruikers is minimaal het aantal vastgestelde probleemgebruikers.

VERSLAAFDEN/ MISBRUIKERS

In de jaarlijkse gezondheidsenquête van het CBS is het rookgedrag uitgevraagd. Van de volwassen Nederlanders rookt in 2019 15,9% dagelijks. Als je dit percentage met bevolkingsaantallen uit 2019 combineert, dan kom je uit op 2.213.981 dagelijkse rokers¹³.

De ijsberg van tabak is in verhouding zo groot dat deze deels buiten beeld is geplaatst, om zo ook voldoende ruimte te kunnen bieden aan de andere middelen in de afbeelding.

ALCOHOL

In Nemesis is de jaarprevalentie van alcoholafhankelijkheid en alcoholmisbruik geschat op 0,7% en 3,7% respectievelijk. Als je dit percentage met de bevolkingsaantallen uit 2019 combineert, dan kom je uit op 515.204 verslaafden/misbruikers¹⁴. Hierbij is de aanname gedaan dat dit percentage voor de gehele bevolking van 18 jaar en ouder geldt.

CANNABIS

In Nemesis is de jaarprevalentie van cannabisafhankelijkheid en cannabismisbruik geschat op 0,3% en 0,4% respectievelijk. Als je dit percentage met de bevolkingsaantallen uit 2019 combineert, dan kom je uit op 97.471 verslaafden/misbruikers¹⁴. Hierbij is de aanname gedaan dat dit percentage voor de gehele bevolking van 18 jaar en ouder geldt.

AMFETAMINE

De cijfers die in de tabel genoemd zijn, zijn gebaseerd op de aanname van Jellinek dat 25% van het werkelijk aantal verslaafden in behandeling is. Het aantal behandelden is vermenigvuldigd met vier en daarmee komt het geschat aantal verslaafden uit op 504¹⁶.

XTC

De cijfers die in de tabel genoemd zijn, zijn gebaseerd op de aanname van Jellinek dat 25% van het werkelijk aantal verslaafden in behandeling is. Het aantal behandelden is vermenigvuldigd met vier en daarmee komt het geschat aantal verslaafden uit op 504¹⁶.

COCAÏNE

Naar schatting waren er in 2019 7.540 mensen in behandeling voor het gebruik van cocaïne. In de helft van de gevallen gaat het om snuifcocaïne en in de andere helft van de gevallen om crack. Volgens Jellinek is tussen de 5 en 14% van de problematische gebruikers van snuifcocaïne in behandeling.

Als we het gemiddelde (9,5%) combineren met het aantal behandelden, komt het aantal verslaafden uit op 39.684. Ongeveer 80% van de problematische opiaatgebruikers gebruikt ook problematisch crack. Dit zijn 9.670 mensen. Opgeteld zijn dit 49.354 mensen¹⁶⁷.

GHB

De cijfers die in de tabel genoemd zijn, zijn gebaseerd op de aanname van Jellinek dat 25% van het werkelijk aantal verslaafden in behandeling is. Het aantal behandelden is vermenigvuldigd met vier en daarmee komt het geschat aantal verslaafden uit op 3.461¹⁵⁶.

OPIATEN

Het aantal problematische opiaatgebruikers in Nederland werd in 2012 door de GGD geschat op 14.000⁷. Er werden in dat zelfde jaar 10.886 mensen behandeld met opiaten als primair gebruik⁸. Als we dezelfde verhoudingen toepassen op het geschat aantal behandelden in 2019, dan komt het aantal problematisch gebruikers uit op 12.087.

BENZODIAZEPINES

In de gezondheidsenquête van 2019 geeft 3,1% van de volwassenen aan het afgelopen jaar zonder recept slaap- en kalmeringsmiddelen te hebben gebruikt. Het merendeel van de slaap- en kalmeringsmiddelen behoort tot de groep van de benzodiazepinen. Het percentage is gecombineerd met de bevolkingsaantallen en daarmee komt het aantal gebruikers zonder recept uit op 431.657²³.

ADHD-MEDICATIE

In de gezondheidsenquête van 2018 geeft 0,5% van de volwassenen aan het afgelopen jaar zonder recept ADHD-medicatie te hebben gebruikt². Het percentage is gecombineerd met de bevolkingsaantallen en daarmee komt het aantal gebruikers zonder recept uit op 69.622.

BEHANDELDEN

Het aantal behandelden is overgenomen van het rapport van het Landelijk Alcohol en Drugs Informatie Systeem (LADIS). LADIS is een nationale gegevensverzameling voor de ambulante en klinische verslavingszorg en de verslavingszorgreclassering. De meest recente gegevens zijn uit 2015. De aantallen, gebruikt in deze factsheet, zijn iets opgehoogd om te corrigeren voor de bevolkingsgroei (2019 t.o.v. 2015)³⁵.

ERNSTSCORE

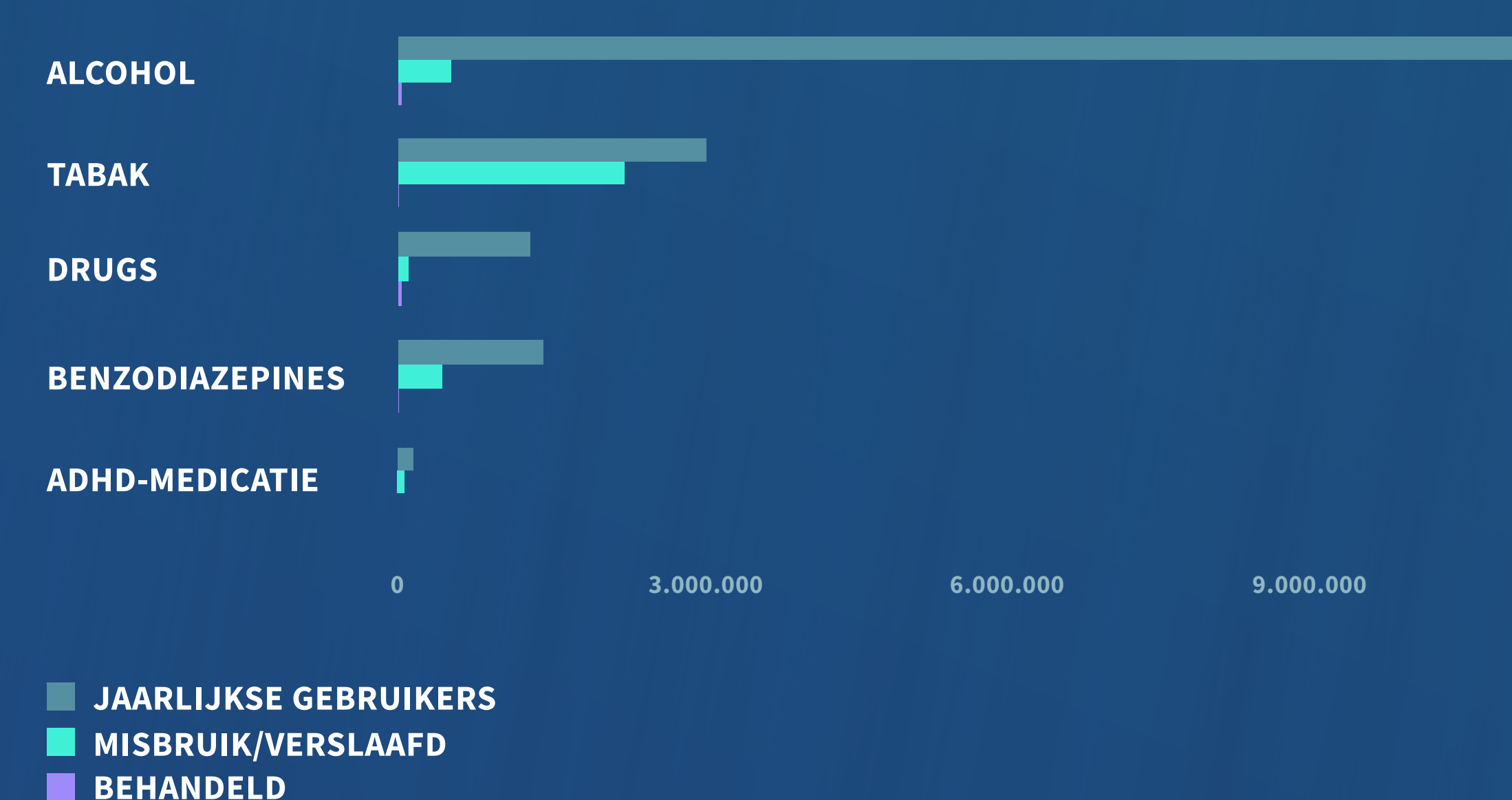
In 2009 heeft een groep experts drugs beoordeeld op schadelijkheid. De schadelijkheid van de stoffen betreft de volgende drie soorten schade: toxiciteit, verslavingspotentie en sociale schade. Experts gaven elke categorie een score van 0 tot 3. De score 0 stond voor géén schade en de score 3 voor zeer veel schade. De totaalscore is de gemiddelde score van deze drie categorieën.

Het onderzoek is in 2009 gedaan. Als het onderzoek nu opnieuw uitgevoerd zou worden, zouden sommige middelen anders scoren. Over GHB hebben we in de afgelopen 10 jaar geleerd dat het een erg verslavend middel is. Dit middel zou mogelijk hoger scoren dan het nu doet.

DEFINITIES VAN VERSLAAFD/ MISBRUIK PER MIDDEL

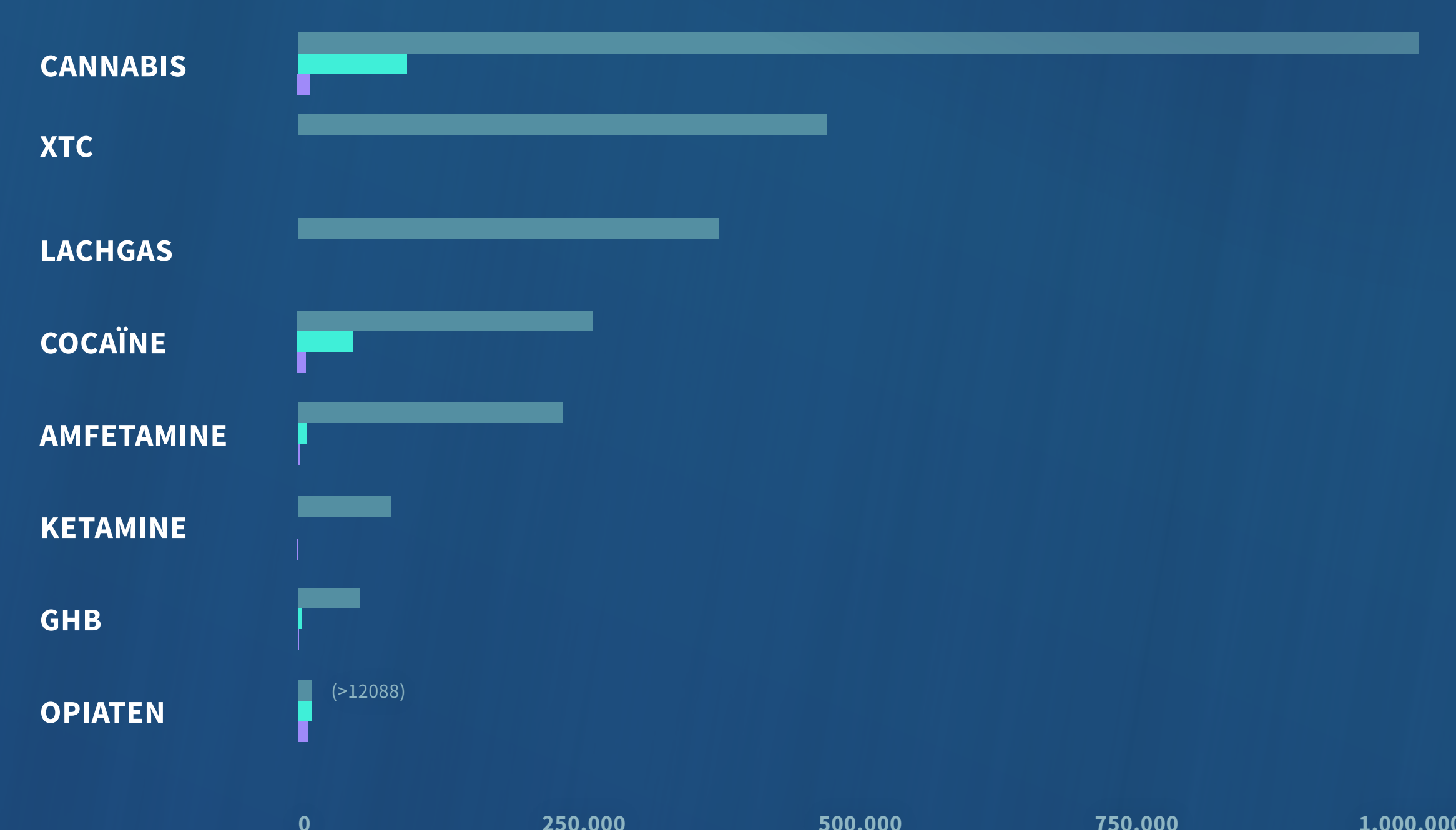
TABAK	Dagelijkse rokers
ALCOHOL	Verslaafden/misbruikers
CANNABIS	Verslaafden/misbruikers
AMFETAMINE	Verslaafden (schatting Jellinek)
XTC	Verslaafden (schatting Jellinek)
COCAÏNE	Verslaafden/misbruikers (schatting Jellinek)
GHB	Verslaafden (schatting Jellinek)
OPIATENGEBRUIK	Problematisch opiatengebruik
BENZODIAZEPINES	Gebruik zonder recept

GESCHATTE GEBRUIKERS, VERSLAAFDEN EN BEHANDELDEN IN 2019, NAAR HOOFDGROEP

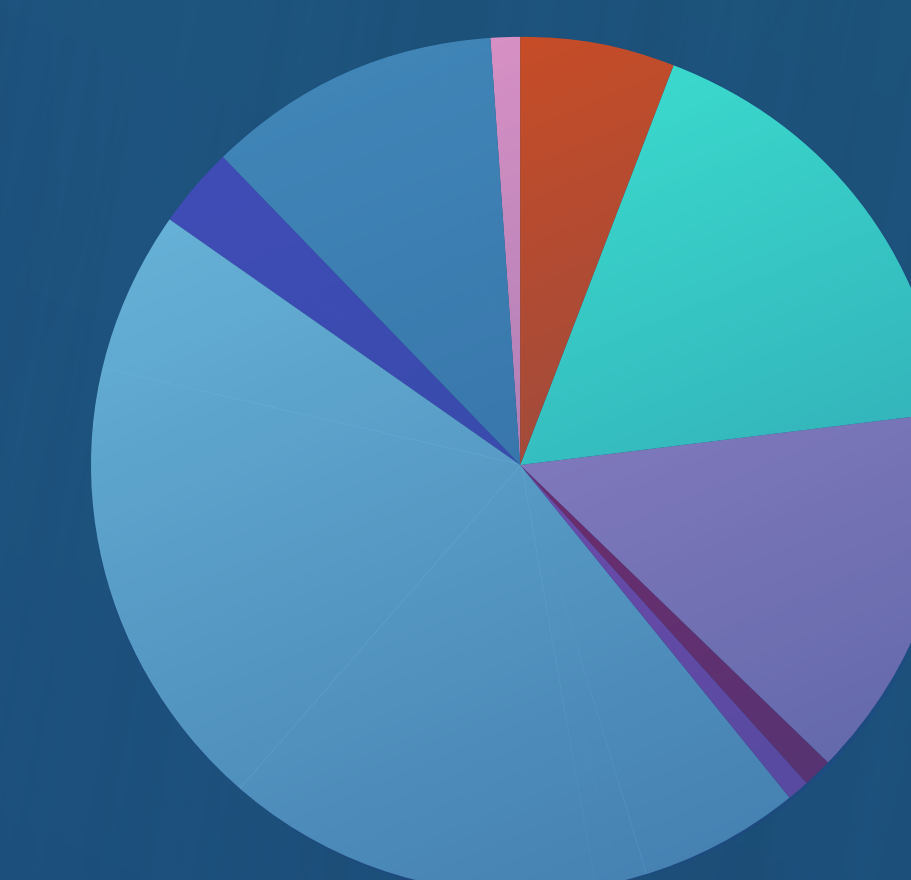
Behandelden ADHD-medicatie is niet bekend.

GESCHATTE GEBRUIKERS, VERSLAAFDEN EN BEHANDELDEN IN 2019, NAAR TYPE DRUG

Aantal lachgasverslaafden en behandelden is niet bekend. Aantal ketamineverslaafden is niet bekend.

GESCHAT PERCENTAGE BEHANDELDEN NAAR MIDDEL

OVERIG
CANNABIS
XTC
OPIATEN
GHB
BENZODIAZEPINES
ALCOHOL
AMFETAMINE
COCAÏNE
TABAK

BRONNEN

- CBS Statline. Tabel Leefstijl en (preventief) gezondheidsonderzoek; persoonskenmerken.
- Trimbos-Instituut en WODC. Nationale Drug monitor. Jaarbericht 2019.
- CBS Statline. Bevolking op 1 januari en gemiddeld; geslacht, leeftijd en regio.
- de Graaf, R., ten Have, M. & van Dorsselaer, S. (2010). De psychische gezondheid van de Nederlandse bevolking. NEMESIS-2: Opzet en eerste resultaten. Utrecht: Trimbos-Instituut
- Jellinek. Hoeveel mensen in Nederland zijn verslaafd en hoeveel zijn er in behandeling?
- Wisselink, D. J., Kuijpers, W.G.T., & Mol, A. (2016). Kerncijfers Verslavingszorg 2015: LADIS: Landelijk Alcohol en Drugs Informatie Systeem. Houten: Stichting Informatie Voorziening Zorg.
- Cruts, G. van Laar, M. Buster, M. (2013) Aantal en kenmerken van problematische opiatengebruikers in Nederland. Utrecht. GGD Amsterdam en Trimbos-Instituut.
- van Amsterdam, J.G.C., Opperhuizen, A. Koeter, M.W.J. van Aerts, L.A.G.J.M. van den Brink, W. Ranking van drugs (2009). Een vergelijking van de schadelijkheid van drugs. RIVM-rapport 340001001/2009. <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/340001001.pdf>